

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНЯ ЗАСОБАМИ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ

Парфенюк Оксана Миколаївна

учитель української мови та літератури, учитель-методист,
Рівненської української гімназії,
379oksana@gmail.com

Сучасні технології змушують мозок людини еволюціонувати в дуже швидкому темпі. Сьогодні до школи прийшло нове покоління Z. Це «цифрові» інфантильні діти, які мають кліпове мислення та орієнтовані на думку однолітків. Вони ростуть, використовуючи фейсбук, твітер, інстаграм, не уявляють свого життя без комп'ютерних ігор. Сучасні підлітки вміють швидко опрацьовувати масу інформації, при цьому листуються з великою кількістю людей і, крім цього, ще й реагують на нові повідомлення. Це покоління не може відірватися від гаджетів, воно пише в зошитах тільки під час уроків на вимогу педагогів, в інший час такі підлітки працюють на планшетах і в смартфонах. Для них підручники, навіть електронні, нудні, бо з їх допомогою не можна переглянути відео, щось написати в коментарях або висловити свої почуття з допомогою «вподобайки». Отже, розмови на моральні теми, лекції, звичайні уроки без застосування інформаційних технологій – не для них. Сучасна молодь об'єднується у віртуальні «зграї». Приналежність до тієї чи іншої групи в соцмережах для підлітків покоління Z надзвичайно важлива, і дописам у фейсбуці вони довіряють більше, ніж офіційній інформації, уміщеній на сторінках преси, підручників тощо [4].

З вищезазначеного можна зробити висновок, що на уроках української мови та літератури потрібно застосовувати такі інноваційні методи, прийоми та форми роботи, які дають можливість зацікавити здобувачів освіти та сформувати в них стійку мотивацію до вивчення предметів протягом усього навчання, адже використання інформаційних технологій наближає покоління Z до освітнього процесу.

Інформаційні технології повинні мати пріоритет в освітньому процесі, адже вони сприяють інтегруванню предметів: під час звичайного уроку важко працювати кільком педагогам одночасно, а робота з дистанційними сервісами дає можливість спеціалістам з різних галузей створювати інтегровані курси, STREAM-заняття, завдання, квести, платформи онлайн тощо.

З допомогою інтернету можна урізноманітнити всі уроки, наприклад, вебквестами, презентаціями нового покоління (3D-презентаціями із сайту prezi.com; презентаціями з тригерами), віртуальними екскурсіями, відеоматеріалами, завданнями, виконаними в програмі LearningApps, тестуванням онлайн (Online Test Pad, Google Форми), учнівськими проектами, зокрема створенням: сайтів з допомогою сервісу Google; невеликих відео на задану тему (онлайн-сервіс Animatron); завдань-мемів, кроссенсів, хмар слів (тегів); ментальних карт тощо [1].

Поряд з інформаційними технологіями варто впроваджувати в освітній процес елементи медіаграмотності, адже для роботи з інтернет-ресурсами школярі повинні бути здатними сприймати, створювати, аналізувати, оцінювати медіатексти, розуміти їх соціокультурний і політичний контекст.

Окрім цього, варто зазначити, що впровадження інформаційних технологій у систему мовно-літературної освіти – одна з перспективних платформ для розвитку дистанційної освіти, електронного (e-learning) та мобільного навчання (m-learning) [2].

Крім цього, формування інформаційно-цифрової компетентності здобувачів освіти впливає на:

- 1) формування інформаційної культури здобувачів освіти, їхньої здатності орієнтуватися в інформаційному просторі;
- 2) упевнене й водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією;
- 3) розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність, академічна доброчесність тощо);
- 4) створення умов для розвитку й самореалізації кожного здобувача освіти;
- 5) формування навичок мислення високого рівня, що сприяють подальшій реалізації особистості в суспільстві;
- 6) формування навичок роботи із інтернет-ресурсами та сучасною комп'ютерною технікою [3].

Формування інформаційно-цифрової компетентності учня засобами нових інформаційних технологій у системі мовно-літературної освіти – один із тих підходів, що сприяє:

- 1) переорієнтації змісту навчання із запам'ятовування матеріалу на формування здатності його використовувати, умінь самонавчання;
- 2) розвитку критичного мислення;
- 3) формуванню медіаосвіти;
- 4) успішній самореалізації в житті, навчанні тощо, коли здобувачі освіти оволодівають не тільки вміннями оперувати власними знаннями, а й готові змінюватися відповідно до нових потреб ринку праці, активно діяти та швидко приймати рішення;
- 5) застосуванню на уроці групової або індивідуальної форм роботи;
- 6) організації освітнього процесу дистанційно.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі – це необхідність сучасного уроку. Здебільшого підлітки освоюють роботу з гаджетом або за комп'ютером ще до початку навчання в освітньому закладі. Тому важливо широко застосовувати ІКТ під час вивчення будь-якого предмету, не тільки української мови та літератури. Результат діяльності здобувачів освіти після застосування інформаційно-комунікаційних технологій на уроках – це позитивна динаміка дітей у мотивації до уроку; якісній підготовці до уроку; інтенсифікації самостійної та групової роботи; набутті навичок роботи з інформацією; застосуванні ПК для оволодіння знаннями, а не для ігор; умінні діяти за алгоритмом; роботі в різних пошукових системах для отримання

інформації; розпізнаванні маніпулятивних технологій та протистояння їм, тобто у формуванні критичного мислення; грамотному та безпечному спілкуванні в мережі Інтернет; розвитку медіаграмотності тощо. Окрім того, цифрова освіта ефективніша та економніша за традиційну. ІКТ забезпечують на уроках української мови та літератури різноманітність форм представлення інформації, високий ступінь наочності, що дозволяє одночасно залучати різні органи чуття, уяву, сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню інформації, привертає увагу дітей, забезпечує їх додатковою інформацією та виокремлює головне з-поміж другорядного, сприяє створенню проблемних ситуацій.

Незважаючи на позитив у використанні ІКТ на уроках української мови та літератури, усе ж таки варто зазначити, що є певні труднощі у формуванні інформаційно-цифрової компетентності здобувачів освіти. Насамперед це загроза залежності дітей від ігор, контенту соціальних мереж, у тому числі й реклами. Не можна не згадати також про те, що молодь, яка занадто переходить у віртуальний світ, пізніше має проблеми з успішною соціалізацією. Зрештою, учителям не варто перенасичувати уроки використанням комп'ютерних технологій, що пов'язано із рекомендаціями МОНу та психічним і фізіологічним здоров'ям дітей.

Список використаних джерел

1. Візуалізація як засіб формування пізнавального інтересу учнів у процесі навчання української мови і літератури: учительські секрети успіху / упоряд. : М. А. Піддубний, А. А. Волосюк; за заг. ред. Мельник Н.А. Рівне : РОІППО, 2021. 39 с. / [Електронний ресурс] Режим доступу : https://roippo.org.ua/upload/iblock/b3f/pos_bnik-zakhodu-_1_.pdf (дата звернення 1.11.2021).
2. E-learning у теорії та практиці навчання суспільно-гуманітарних дисциплін : колективна монографія за заг. ред. Г.Р. Корицької, Т.М. Путій. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2017. 120 с.
Запорожцева Ю.С. Інформаційно-цифрова компетентність як складник сучасного навчально-виховного процесу / Теорія і методика професійної освіти. Випуск 12. Т. 1. 2019. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/12/part_1/17.pdf (дата звернення 1.11.2021).
4. Мірошникова Аліна. Головні риси сучасних школярів та як їх спрямувати в корисне русло. URL: <https://osvitoria.media/opinions/yak-vchytelyam-porozumitysya-z-tsyfrovym-pokolinyam-ditej-porady-psyhologa/> (дата звернення 1.11.2021).

ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ХМАРНИХ СЕРВІСІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ВІДЕОКОНТЕНТУ З ФІЗИКИ

Петровська Дарина Сергіївна

магістрантка спеціальності «Середня освіта. Фізика»,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
dashkasemeniuk@gmail.com

Мисліцька Наталія Анатоліївна

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри науково-природничих та математичних дисциплін,
Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»,
mislitskay@gmail.com

Масове розповсюдження мережі Інтернет, розробка хмарних сервісів для створення авторських відео, удосконалення технічних засобів та мобільних пристроїв, актуалізують проблему розробки та реалізації в освітньому процесі під